

O P O I J M O N D

Gedragsprotocol

DE MAREL
KINDCENTRUM

Inhoud

Inleiding	3
1 Uitgangspunten	4
2 De vijf sporen aanpak	4
2.1 Om welke protocollaire maatregelen gaat het	4
2.2 Hulp aan het gepeste kind	6
2.3 Hulp aan het pestende kind	6
2.4 Hulp aan de zwijgende middengroep en de meelopers	6
2.5 Hulp aan de ouders	6
3 Stappenplan pestgedrag	8
4 Grensoverschrijdend gedrag	9
4.1 Stappenplan bij grensoverschrijdend gedrag	9
5 Rollen en ondersteuning	10
6 Belangrijke links	10
Bijlagen	
Bijlage 1 de vijf sporen aanpak	11
Bijlage 2 Het OEPS blad	12
Bijlage 3 HELP!!!	14

Inleiding

Om een sociaal veilig klimaat te creëren, zet de school meerdere met elkaar samenhangende interventies, programma's en methoden in op individueel niveau, op klassikaal niveau en op schoolniveau. Ook betreft de school de ouders en de omgeving bij de aanpak.

Grensoverschrijdend gedrag, zoals aanhoudend pesten, houdt meestal niet op bij het verlaten van het schoolplein. Het kan zich voortzetten op weg naar huis, bij de sportvereniging en op internet. Pesten is een maatschappelijk probleem.

Samenwerking van alle betrokken partijen is dan ook noodzakelijk.

Maatregelen moeten zich niet alleen richten op de leerling die grensoverschrijdend gedrag vertoont, maar ook op de schoolomgeving, de thuisomgeving en op leeftijdsgenoten.

1 Uitgangspunten

1. Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, ervaren we dat als een probleem op onze school, zowel voor de leerkrachten als de ouders, de kinderen, de gepeste kinderen, de pesters en de 'zwijgende' groep kinderen.
2. De school heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat, waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en in het geheel niet wordt geaccepteerd.
3. Leerkrachten en pauze opvang medewerkers (wij spreken van leerkracht) moeten tijdig ingrijpen en alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Als pestgedrag optreedt, moeten leerkracht duidelijk stelling nemen en actie ondernemen tegen dit gedrag. De verantwoordelijkheid blijft ten allen tijde liggen bij de leerkracht.
4. Wanneer pesten, ondanks alle inspanningen toch optreedt, voert de school de uitgewerkte protocollaire procedure uit.
5. Dit pestprotocol wordt door de schoolleiding, het hele team en de MR onderschreven en aan alle ouders ter inzage aangeboden.

2 De vijf sporen aanpak

Het pestprotocol vormt de verklaring van de vertegenwoordigers van de school. Hierin is vastgelegd, dat men pestgedrag op school niet accepteert en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaat aanpakken.

De vijf sporen aanpak is een manier om in scholen en andere instellingen waar kinderen samenkomen het pesten aan te pakken. Deze aanpak richt zich op alle betrokkenen (zie bijlage 1).

De school wil voor alle kinderen die de school bezoeken een veilige school zijn. Dit betekent dat de school expliciet stelling neemt tegen pestgedrag en concrete maatregelen voorstelt bij voorkomend pestgedrag.

2.1 Om welke protocollaire maatregelen gaat het?

Maatregelen en procedure:

Preventieve maatregelen:

1. De school heeft een pestcoördinator (Gea Vink-Luyt) met als taken
 - toezien op monitoring peilingen tevredenheid en veiligheid (leerlingenvragenlijst Parnassys).
 - is betrokken bij het analyseren van de peilingen en de veiligheid
 - initieert interventies en borging van de afspraken in een jaarlijkse themabijeenkomst.
 - is aanspreekpunt voor leerkrachten, leerlingen en ouders (en is dus geen vertrouwenspersoon).
2. De groepsleerkracht bespreekt met de leerlingen de algemene afspraken en regels in de klas, zoals gebruikelijk aan het begin van het schooljaar m.b.v. de methode Grip op de groep. Het onderling plagen en pesten wordt hier benoemd en besproken in alle groepen van de school en vanaf groep 3 t/m 8 worden de regels van het pestprotocol expliciet besproken. Indien een groepsleerkracht aanleiding daartoe ziet, besteedt hij of zij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groeps gesprek.
3. We maken gebruik van een methode waarin beter omgaan met jezelf en de ander wordt gestimuleerd. Dit is de methode Goed gedaan!
4. Er werken gedragsspecialisten op de school die de leerkrachten kunnen adviseren. Eerste aanspreekpunt is de pestcoördinator.

Repressieve maatregelen.

1. Er is gedurende de pauzes en 15 minuten voor schooltijd een pleinwacht aanwezig op de speelplaats.
2. Indien er sprake is van incidenten betreffende pestgedrag wordt dat met de betrokken kinderen besproken met de leerkracht. Dit gesprek staat niet op zichzelf, maar wordt regelmatig herhaald om het probleem aan te pakken. **Dit wordt zo nodig genoteerd in Parnassys.** Het aanleggen van een archief in deze is essentieel!
3. Indien er sprake is van herhaald pestgedrag worden de ouders van het pestende kind in het bijzijn van het kind door de leerkracht, evt. bijgestaan door de pestcoördinator, op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen in een gesprek op school. Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken met het pestende kind uitdrukkelijk doorgesproken en ook vastgelegd. Ook de op te leggen sancties bij overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld. Gedacht kan worden aan uitsluiting van de situaties die zich in het bijzonder lenen voor pestgedrag. Zoals: buitenspelen, nablijven of bewegingsonderwijs. De gemaakte afspraken worden vastgelegd in **ParnasSys** onder het **kopje Pestgedrag**. IB wordt op de hoogte gebracht.
4. Indien het probleem zich toch blijft herhalen, meldt de leerkracht dit gedrag ook aan de schoolleider van de school. De leerkracht maakt een **aanvulling** op de **notitie bij de leerling kopje pestgedrag** in Parnassys in. De schoolleider roept de ouders op voor een gesprek. Ook het kind kan in dit eerste schoolleidingsgesprek betrokken worden. De schoolleider gaat uit van het opgebouwde archief van de leerkracht en vult dit archief verder aan met het verloop van de gebeurtenissen.
5. Indien het gedrag niet verbetert, kan er een verwijzing plaatsvinden op aansturing van IB van de school naar het maatschappelijk zorgsysteem in de richting van de afdeling jeugdzorg van de GGD.
6. Indien het pestgedrag van het pestende kind niet aanzienlijk verbetert, en/of de ouders van het kind werken onvoldoende mee om het probleem aan te pakken, kan de schoolleider van de school overgaan tot bijzondere maatregelen zoals: isoleren van het pestende kind of een tijdelijke uitsluiting van het bezoeken van de lessen van de school met een maximum van drie dagen. De boven schoolse preventiemedewerkers juridische en sociale zaken worden op de hoogte gebracht. (zie [website OPO IJmond 'procedure schorsing en verwijdering'](#)). Er is dan sprake van grensoverschrijdend gedrag (zie hoofdstuk 4).
7. Er wordt dan een **plan van aanpak** opgesteld, zodat het kind weer kan aansluiten bij de groep. Wanneer er zich een incident voordoet waarbij sprake is van **agressie of geweld** dan vult de leerkracht een **incidentenregistratie** in en brengt de schoolleider op de hoogte. Wanneer er sprake is van een **ernstig geweldsincident of veel agressie waarbij externen mogelijk betrokken worden** dan wordt van de schoolleider verwacht dat die dit meldt bij de externe vertrouwenspersoon.

De concrete pedagogische invulling als handvat van het pestprotocol:

Formulieren en procedures leiden op zichzelf niet tot het verdwijnen van ongewenst gedrag. Wel is het belangrijk om in zaken als pestgedrag duidelijk te volgen hoe het verloop van een ondernomen actie wordt behandeld, want er is veel tijd mee gemoeid en er zijn ook vele betrokkenen. Onderstaande tekst geeft concrete invullingen en handreikingen in het pedagogisch handelen vanuit de professionele schoolomgeving.

Indien een leerling een pestprobleem niet aan de leerkracht durft te vertellen, kan het kind naar de contactpersoon van de school gaan. Zie ook stappenplan 'HELP'(Bijlage 3). Deze leerkracht koppelt het probleem vervolgens terug naar de direct betrokken leerkracht en naar de schoolleider van de school. Geheimhouding van dit probleem moet bij deze terugkoppeling gewaarborgd zijn, zodat het betrokken kind zich te allen tijde veilig voelt.

Wanneer de leerkracht zelf het idee heeft dat er sprake is van pesten, zal de leerkracht een algemeen probleem aan de orde stellen om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.

De leerkracht heeft een zeer belangrijke rol. De leerkracht zal helder en duidelijk moeten maken, dat dit ongewenste gedrag volstrekt niet geaccepteerd wordt. De leerkracht biedt in eerste instantie de gepeste leerling bescherming, spreekt duidelijk en ernstig met het pestende kind en zijn ouders en richt zich vervolgens op de zwijgende middengroep en meelopers. Indien nodig zal dit in overleg gebeuren met de pestcoördinator.

2.2 Hulp aan het gepeste kind:

De begeleiding van het gepeste kind is van groot belang. Het kind is eenzaam en slachtoffer en heeft recht op professionele zorg vanuit de school. Naast het voorkomen van nieuwe ongewenste ervaringen staat het verwerken van ervaringen. Dit gebeurt door achtereenvolgens:

- Gesprekken met bij voorkeur de leerkracht van het kind en anders door de pestcoördinator. Bij het in de gaten houden van ontwikkelingen is het van belang naast incidentele momenten ook vaste momenten van gesprek in te bouwen waarin het kind gevraagd wordt naar de gewenste vooruitgang. Het doel is tweeledig: Zowel het signaleren van nieuwe prikkels als het verwerken van de eerdere ervaringen.
- Verslaggeving middels een **notitie in ParnasSys kopje pestgedrag**.

2.3 Hulp aan het pestende kind:

De pestende kinderen hebben in ons pedagogisch stelsel ook recht op hulp, zij zijn niet in staat om op een gewenste wijze met anderen om te gaan en hebben daar onze professionele hulp bij nodig. Die hulp kan bestaan uit de volgende activiteiten:

- a. Een gesprek vanuit het protocol waarin ondubbelzinnig zal worden aangegeven welk gedrag niet geaccepteerd wordt op de school. Zie de vijf sporen aanpak.
- b. Pestgedrag wordt binnen het team van de school gemeld via de Marel App zodat al het personeel alert kan reageren.
- c. We proberen het pestende kind gevoelig te maken voor hetgeen hij/zij aanricht bij het gepeste kind.

2.4 Hulp aan de zwijgende middengroep en de meelopers:

De zwijgende middengroep is, als eerder beschreven in dit stuk, van cruciaal belang in de aanpak van het probleem. Als de groep eenmaal in beweging is gebracht, hebben kinderen die pesten veel minder te vertellen. Deze middengroep is eenvoudig te mobiliseren, niet alleen door de leerkracht, maar ook door de ouders. Het is dus zaak om het pestgedrag bespreekbaar te maken. Daarnaast zal er tijdens de pauze toegezien moeten worden op het feit dat de groep het gepeste kind opneemt in de groep en het pestende kind sociaal corrigeert.

2.5 Hulp aan de ouders:

Voor de ouders van het gepeste kind is het van belang dat de school ernst maakt met de aanpak van het pesten. Met de ouders van het gepeste kind zal overleg zijn over de aanpak en de begeleiding van hun kind. De ouders van de pestende kinderen moeten absoluut op de hoogte zijn van wat er met hun kind gebeurt. Zij hebben er recht op te weten dat hun kind in sociaal opzicht zorgwekkend gedrag vertoont dat dringend verbetering behoeft.

De ouders van de zwijgende middengroep en de meelopers moeten zich bij de leerkracht of de schoolcontactpersoon kunnen melden als zij van hun kind vernemen dat er een kind gepest wordt. Ook voor ouders moet een klimaat gecreëerd worden, waarin duidelijk is, dat de school openstaat voor dit soort meldingen.

Ouders kunnen hun kinderen zeggen dat zij het verschrikkelijk vinden als kinderen elkaar pesten. Dat, als hun kind het ziet, het zeker niet mee moet pesten maar stelling moet nemen. Als het kind die stelling niet durft te nemen, het altijd aan de ouders of aan de leerkracht moet vertellen van het pesten. Praten over pesten is fundamenteel iets anders dan klikken. Ouders kunnen hun kind daarin ondersteunen en begeleiden. Wijze van contact opnemen staat beschreven bij het kopje **Repressieve maatregelen.**

3 Vijf stappenplan pestgedrag

Stap 1: De leerkracht signaleert een pestprobleem.

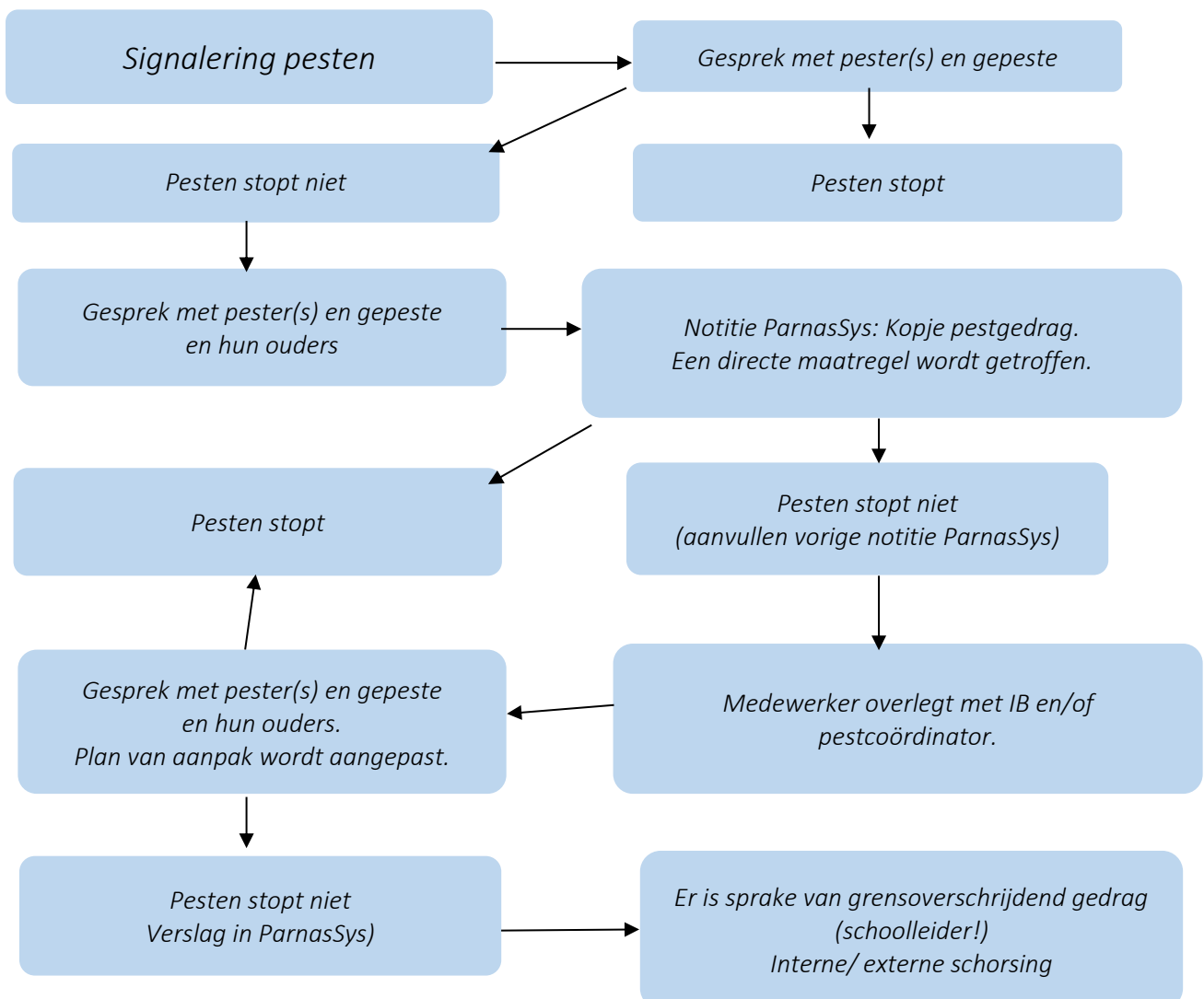
Stap 2: De leerkracht voert een gesprek met het gepeste kind en de pester.

Stap 3: Bij herhaling van het pestgedrag melding doen bij ouders en een uitgebreid gesprek met pester en gepeste. Vastlegging afspraken in ParnasSys. IB wordt op de hoogte gebracht. Eventueel met pestcoördinator erbij.

Stap 4: Bij voortdurend van de klachten gesprek met pester, diens ouders en schoolleider. Vastlegging afspraken in ParnasSys en plan van aanpak volgens methodiek van dit pestprotocol.

Tevens apart gesprek met gepeste, diens ouders en eventuele ondersteuning van de pestcoördinator, IB of schoolleider. Vastlegging afspraken en plan van aanpak volgens bovenstaande methodiek.

Stap 5: Bij voortdurend van de klachten. Gesprek met ouders van de betrokkenen met eventuele verwijzing naar zorginstantie (bv. Jeugdzorg en Opvoedpoli). Schoolleider kan overgaan tot een interne of externe schorsing.

4 Grensoverschrijdend gedrag

Onder grensoverschrijdend gedrag wordt verstaan: ‘elke vorm van bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard die de ene persoon ten opzichte van de andere persoon actief of passief opdringt, waardoor ernstige schade wordt of dreigt te worden toegebracht aan die persoon in de vorm van fysiek letsel of psychische stoornissen”.

In gewoon Nederlands; Het gaat bij grensoverschrijdend gedrag om situaties waarin iemand geestelijk of lichamelijk schade wordt toegebracht of in zijn ontwikkelingsmogelijkheden wordt geblokkeerd.

Grensoverschrijdend gedrag kan onderverdeeld worden in:

- Lichamelijk geweld en verwaarlozing (fysieke agressie zoals slaan, schoppen, krabben, bijten of te weinig voeding, aandacht of verzorging)
- Geestelijk geweld en verwaarlozing (verbale agressie zoals dreigen, schreeuwen, schelden, aanhoudend pesten, stelselmatig negeren etc.)
- Seksuele mishandeling (seksuele intimidatie, verbaal of fysiek, aanranding en verkrachting)
- Vernieling van eigendommen van een ander en/of het zonder toestemming betreden van de binnen- en buitenruimten van de school.

Of grensoverschrijdend gedrag regelmatig of incidenteel plaatsvindt, het is in alle gevallen ontoelaatbaar. De vraag of iets wel of geen grensoverschrijdend gedrag is, kan alleen door het slachtoffer worden beantwoord. Als het slachtoffer iets als grensoverschrijdend ervaart, moet het ook als grensoverschrijdend worden aangepakt.

In het geval van grensoverschrijdend gedrag wordt ALTIJD een incidentenregistratieformulier in ParnasSys ingevuld.

4.1 Stappenplan bij grensoverschrijdend gedrag

Stap 1. Vermoeden: Inschatten van de situatie. Probeer vanaf het eerste moment van constateren vast te leggen wat voor grensoverschrijdend gedrag wordt geconstateerd. Wat is er gebeurd, wanneer is het gebeurd, wie waren erbij, wat is de ernst van het grensoverschrijdend gedrag etc. Houd het op feiten, trek niet direct conclusies.

Stap 2. Bespreekbaar maken: Spreek indien mogelijk meteen na constatering het kind en de ouder aan. Voer dit gesprek in aanwezigheid van de IB-er en/of pestcoördinator. Stel een plan van aanpak op en probeer o.a. door middel van gesprekken ervoor te zorgen dat het gedrag van de leerling verbetert.

Stap 3. Overleg: Bij onvoldoende verbetering van het gedrag of als het een ernstigere vorm van grensoverschrijdend gedrag betreft schakel dan zo spoedig mogelijk de schoolleiding (schoolleider en/of clusterdirecteur) of de externe vertrouwenspersoon in. Win bij hen advies en/of hulp in.

Stap 4. Plan van aanpak: Aan de hand van de vastgelegde feiten, het gesprek met betrokkene(n) en het advies van interne contactpersonen of vertrouwenspersoon kan bepaald worden of andere partijen ingeschakeld moeten worden zoals Jeugdzorg, CJG, een hulpverleningsinstantie, de politie of de klachtencommissie.

Stap 5. Handelen: Doorverwijzen of melden. Afhankelijk van de situatie wordt doorverwezen naar hulpverleningsinstantie, politie of de klachtencommissie.

Stap 6. Evalueren: Terugkoppelen vormen van grensoverschrijdend gedrag. Alle gemelde gevallen van grensoverschrijdend gedrag worden besproken in het team zodat de leerkrachten ervan kunnen leren. Ouders en verzorgers zullen geïnformeerd worden over alle vormen van grensoverschrijdend gedrag die tot maatregelen hebben geleid.

5 Rollen en ondersteuning

Het is belangrijk dat er op de juiste manier een klacht wordt opgelost. Volgende punten zijn essentieel bij het oplossen van problemen:

- 1 Grijp snel in
- 2 Spreek de juiste persoon aan
- 3 Neem de tijd voor elkaar
- 4 Wees duidelijk
- 5 Bedenk een oplossing
- 6 Leg afspraken vast (het bestuur buigt zich momenteel nog over hoe en waar dit kan zodat de privacy blijft gewaarborgd)

Als er behoefte is aan het indienen van een klacht dan zijn er meerdere personen tot wie men kan wenden:

Rol	Verantwoordelijkheid	Op onze school is dat
Groepsleerkracht	-dagelijkse gang van zaken	
Coördinator pesten	-Gesprekpartner bij ondersteuningsbehoefte leerkrachten en ouders -monitoring veiligheidsbeleving	Gea Vink Luyt
Klachtencontactpersoon	-Tussenpersoon die kan adviseren bij klachtenprocedures, voor zowel ouders als medewerkers	Gerda Blijsie
Schoolleider	-Eindverantwoordelijke Veiligheid en Pesten -Bewaakt afhandeling procedures	Carla Oudegroen
Preventiemedewerker	-Signaleren onveilige situaties -Adviserend t.a.v. fysieke veiligheid	Karin van Kruistum
Boven schoolse preventiemedewerker juridische zaken	-Procedurebewaking bij schorsing en verwijdering	Michiel Mulder
Vertrouwenspersoon	-Extern onafhankelijk persoon, die kan adviseren bij conflicten.	Paul Platt en Winnie Korremans

6 Belangrijke links

[Procedure schorsing en verwijdering](#)

[Klokkenluidersregeling](#)

[Functionaris Gegevensbescherming](#)

[Aanmelding en toelating](#)

[Klachtenregeling](#)

Bijlagen:

Bijlage 1: De vijf sporen aanpak

Bijlage 2: Het excuus blad

Bijlage 3: HELP Stappenplan als aanvulling op GRIP OP DE GROEP (Start v/h schooljaar)

Bijlage 1 :De vijf sporen aanpak

Spoor 1: Het gepeste kind steunen

Dat wil zeggen:

- luisteren naar wat er gebeurd is
- het probleem van het kind serieus nemen
- met het kind overleggen over mogelijke oplossingen
- samen met het kind werken aan die oplossingen
- eventueel deskundige hulp van buiten inschakelen (bijvoorbeeld een weerbaarheidstraining of sociale vaardigheidstraining)
- zorgen voor vervolggesprekken.

Spoor 2: De pester steunen

Dat wil zeggen:

- met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent
- het kind helpen zijn relaties met andere kinderen te verbeteren
- zorgen dat het kind zich veilig voelt en uitleggen wat jij als pedagogisch leerkracht (of leerkracht) daaraan gaat doen
- grenzen stellen en die consequent handhaven
- het kind helpen zich aan regels en afspraken te houden
- zorgen voor vervolggesprekken.

Spoor 3: De ouders van het gepeste kind en de ouders van de pester steunen

Dat wil zeggen:

- ouders die zich zorgen maken serieus nemen
- ouders informeren over peestsituaties, over pesten en over manieren om pesten aan te pakken en te voorkomen
- met ouders overleggen over manieren om peestsituaties aan te pakken
- zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige hulp.

Spoor 4: De andere kinderen betrekken bij de oplossing van het pesten

Dat wil zeggen:

- met de kinderen in de groep praten over het pesten en hun eigen rol daarin
- met de andere kinderen overleggen over mogelijke manieren van aanpak en oplossing en hun rol daarin
- samen met de kinderen werken aan oplossingen waaraan ze zelf actief bijdragen.

Spoor 5: Als kind centrum (KC) de verantwoordelijkheid nemen

Dat wil zeggen:

- het KC neemt nadrukkelijk stelling tegen pesten en ontwikkelt een duidelijk beleid
- het KC zorgt dat alle leerkrachten voldoende bekend zijn met pesten in het algemeen en in staat zijn het pesten in de eigen groep te herkennen en aan te pakken.

Bijlage 2: OEPS-blad

Oeps... dat ging even mis...

Mijn naam: _____

De datum van vandaag: _____

Wat is er gebeurd?

Hoe kwam dat?

Wat deed jij?

Waarom deed je het?

Wie had last van jouw gedrag en waarom?

Wat waren de gevolgen van je gedrag voor een ander of voor anderen?

Wat waren de gevolgen van je gedrag voor jezelf?

Hoe kun je wat er mis is gegaan oplossen?

Wat zou je volgende keer kunnen doen om ervoor te zorgen dat het niet nog een keer gebeurt?

Handtekening juf/meester: _____

Bijlage 3: **HELP!!!**

Ontwerp mbv kinderraad!?